

... plk. Ing. Čestmíra Pastyřika,

ředitele služby pořádkové policie a služby železniční policie Policejního prezidia ČR

Služba pořádkové policie a služba železniční policie pracují společně pod jedním vedením teprve krátkou dobu. Co je hlavním úkolem této společné služby?

Základem naší práce je analytická činnost, naším hlavním úkolem je soustřeďovat všechny jevy a poznatky o procesech v rámci celé naší republiky, připravovat podklady pro analýzy, prognózy a koncepci Policie ČR, návrhy systémových opatření a koncepcí v oblasti činnosti pořádkové a železniční policie, připravovat i opatření v oblasti materiálového zajištění atd. Vyjadřujeme se například k činnosti obvodních oddělení, k organizaci, výcviku a vybavení pořádkových a zásahových jednotek PČR, k zásadám používání donucovacích prostředků, k provádění přestupkového řízení, máme podíl i na úpravách předpisu o trestním řízení a podobně. Připravujeme podklady také k organizaci a řízení policejních akcí a opatření.

Touto činností poskytujeme službu 16 000 policistů z řad pořádkové policie z celé republiky, kteří jsou dislokováni v rámci obvodních a místních oddělení, a k tomu ještě pro zhruba 3 000 policistů v rámci ostatních útvarů, jako jsou zásahové jednotky, pořádková oddělení, speciální pořádkové služby a podobně. Protože se jedná o policisty v přímém výkonu služby, musíme se starat, aby měli všechny prostředky pro svůj výkon služby.

Dalším naším úkolem je metodické ovlivňování výkonu služby v rámci obvodních a místních oddělení na úseku trestního přestupkového řízení, na úseku hlídkové a obchůzkové služby. Metodické ovlivňování zasahuje do organizace řízení a provádění policejních akcí a opatření například formou porad s vedoucími OPŽP, porad s veliteli krajských pořádkových jednotek, s vedoucími zásahových jednotek, v organizování školení a seminářů pro vedoucí služební funkcionáře a také v provádění společných cvičení pořádkových a zásahových jednotek.

Jedním z dalších úkolů pracoviště je vyhodnocování případů použití zbraně policisty a zpracovávání odborných vyjádření k postupům policistů v případech pochybností o zákonnosti a přiměřenosti. Spolupůsobíme také při vytváření podmínek pro výkon služby, především v oblasti ekonomického zabezpečení. Musíme také koordinovat nasazení sil a prostředků v případech přesahujících úroveň místní příslušného OR v případech policejních akcí a opatření spojených s vysokými bezpečnostními riziky.

Podílíme se mimo jiné i na přípravě, řízení a koordinaci policejních opatření organizovaných k zabezpečení fyzické ochrany jaderného paliva, případně zajišťování doprovodu vybraných zásilek.

Pomáháme organizovat společná cvičení zásahových

a pořádkových jednotek podle problematik. Letos například proběhlo velké cvičení pořádkových jednotek v Bálkové. Zkoušely se zde veškeré nové postupy jak v taktice, tak i v úpravě spojení, ale i v řízení a přípravě policejních opatření. Cvičení se zúčastnili všichni náměstci krajských správ v rámci republiky, zkoušela se i řídicí činnost štábu tak, jak jsou stanoveny nové kompetence a odpovědnosti. I to patří do naší náplně práce.

Říkal jste, že jedním z vašich úkolů je vyhodnocování případů použití zbraně policistou. Můžete k tomu říci něco bližšího?

Hlavně vedeme evidenci o tom, v jakých případech v rámci republiky byly použity střelné zbraně, s jakým výsledkem a zda bylo použití zbraně oprávněné, nebo neoprávněné. Pokud v některém případě vzniknou pochybnosti, zpracováváme odborná vyjádření pro příslušné orgány, například pro inspekci ministra vnitra a podobně. S tím také souvisí naše povinnost starat se z hlediska systému o vybavenost všech útvarů pořádkové policie. Nemám na mysli ekonomickou stránku věci, to je záležitost ekonomického odboru, ale od nás jdou k nim požadavky na vybavení našich policistů, i když to pochopitelně musí být v rámci našich finančních možností. V první řadě jde o zbraně. Právě se řeší otázka dlouhých zbraní, samopalů a brokovnic, o pistolích není třeba hovořit, proběhla už výběrová řízení a veškerá jednání. Jednáme také o dodávkách nových zbraní pro zásahové jednotky. Týká se nás samozřejmě i otázka vybavení počítačovou technikou. V současnosti bude realizován, alespoň částečně, náš požadavek, aby každé obvodní oddělení bylo vybaveno notebookem, digitálním fotoaparátem a elektronickými alkoholtesty. Například alkoholtest je naprosto přesný, dává nám všechny potřebné údaje, a přitom je jeho provoz výrazně levnější i přes poměrně vysokou pořizovací cenu. Digitální fotografie také výrazně šetří provozní náklady, protože výroba a pořizování barevných foto je dneska drahá záležitost a nedá se to srovnat s náklady na jedno-duše archivovatelné CD, které je nepoměrně levnější.

Čeho se konkrétně týká činnost obvodních a místních oddělení a také ostatních výkonných článků služby pořádkové policie a služby železniční policie?

Obvodní a místní oddělení PČR jsou základními výkonnými organizačními články PČR s územně vymezenou působností a jsou zřízena k plnění úkolů služby pořádkové policie zejména na úsecích ochrany veřejného pořádku, předcházení a řešení nápadu kriminality, trestního

SPOLEČNÁ SLUŽBA

řízení, odhalování a projednávání přestupků, spolupracujeme také s organizací BESIP. To vše samozřejmě provádíme ve spolupráci s orgány obcí při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Úkoly jsou zabezpečovány především výkonem dozorců, obchůzkové a hlídkové služby a činností policejních orgánů. Ve větších městech jsou k plnění úkolů hlídkové služby zřizována samostatná oddělení hlídkové služby.

Mezi ostatní výkonné články zařazujeme zásahové jednotky, které provádějí služební zákroky především pod jednotným velením proti pachatelům zvláště závažné trestné činnosti, provádě-

dějí prvotní opatření proti teroristům a únoscům, mohou být využívány také k ochraně a obnovení veřejného pořádku, záchranným akcím i v případech rozsáhlých živelních pohrom, katastrof nebo průmyslových havárií. Oproti tomu pořádkové jednotky chrání bezpečnost osob a majetku, spolupůsobí při zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti, podílejí se na výkonu služby v případech mimořádných událostí, katastrof, průmyslových havárií, rozsáhlých pátracích akcí, plní úkoly integrovaného záchranného systému. Jejich úkolem je i posilovat výkon hlídkové služby nebo jiné služby v rámci bezpečnostních opatření. Dalším výkonným článkem je Oddělení železniční policie, které plní úkoly PCR zejména na úseku ochrany a bezpečnosti osob a majetku v železniční dopravě. Oddělení doprovodu vlaků spolupůsobí při zajištění bezpečnosti a plynulosti železničního provozu, provádí doprovody vlaků osobní přepravy a vybraných zásilek a podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě. Spadá pod nás i Vězeňsko eskortní oddělení, které poskytuje servisní služby pro jiné útvary PCR při provádění ostrahy policejních cel, provádí také eskorty osob omezených na svobodě. Máme i Poříční oddělení, které zajišťuje ochranu veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku na významných vodních plochách a vodních tocích.

V rámci vašeho ředitelství došlo v poslední době k některým významným změnám v organizaci a řízení. Čeho se změny týkají?

Naše zkušenosti z velkých akcí posledních let, jako byl Cechetk 2004 a 2005, Mezinárodní měnový fond, Summit NATO a k vyjmenovaným akcím přičtené účasti na některých policejních opatřeních ve Francii a Berlíně nás přivedly k provedení radikálních změn přípravy a organizování policejních opatření většího rozsahu. V první řadě byla nově stanovena odpovědnost za přípravu a řízení policejního opatření, v rámci něhož jsou připraveny k nasazení pořádkové jednotky pod jednotným velením přesahujícím úroveň daného okresního ředitelství a správu kraje.

Tím, že jsme se spojili s ředitelstvím Železniční policie, podařilo se vyčlenit skupinku lidí, která tvoří tzv. skupinu přímé podpory útvarů. Náplní práce nově vzniklé skupiny je především přímá účast ve štábu velitele policejního opatření, vyžadování a koordinace nasazení sil a prostředků jiných útvarů, služeb a dalších subjektů ve prospěch velitele tohoto policejního opatření organizovaného z úrovně PCR správy kraje. V praxi se bude jednat o opatření typu „živelných technopárty“ a srazů extremistických skupin a hnutí, popřípadě fotbalových zápasů apod. Úkolem skupiny je zajistit technické prostředky, případně zajistit odborníky z oblasti práva apod. pro velitele policejních opatření, zejména tam, kde to přesahuje možnosti kraje. Kromě toho má tato skupina za úkol formou nepřetržité akceschopnosti podporu velitele neplánované policejní akce nebo opatření. V praxi se jedná např. o rozsáhlé pátrací akce po pohřešovaných osobách, dále i případná policejní opatření spojená s prvky terorismu, jako je např. braní rukojmí a podobně. Úkolem skupiny je i ochrana při přepravě jaderného paliva a nebezpečných látek.

Třetí změna se týká nastavení dokonalejšího systému preventivního působení Policie ČR. Prevence se nebude týkat těch, kteří již jsou při akci nebo shromáždění aktivní svým negativním jednáním, ale preventivní působení bude namířeno k těm, kterých je v davu většina, k těm ještě nerozhodnutým, zda se přidat na stranu výtržníků, nebo ustoupit. V praxi je v současné době ověřován berlínský model, kdy v rámci tří krajů bylo vybráno 20 policistů, kteří vynikají v oblasti komunikace a jsou odolnější proti stresu a zátěži. Byl vytvořen tzv. Antikonfliktní tým, zkráceně AKT. Základním úkolem AKT je transparentním způsobem prostřednictvím komunikace předcházet agresivnímu jednání osob. Policisté týmu AKT mají na sobě jako součást výstroje reflexní žluté vesty s označením „Antikonfliktní tým“ a s nápisem POLICIE. AKT jsou nasazovány do policejních opatření, kde lze očekávat větší potřebu komunikace mezi občany a nasazenými policisty nebo mezi různými názorovými skupinami občanů. Jsou nasazovány tam, kde je třeba zásadním a transparentním postojem působícím na veřejnost objasnit základní klidový postoj policie a její zákonné povinnosti v případě páchání protiprávního jednání nebo tam, kde je nutno upozornit účastníky akce nebo shromáždění na právní stav věci a na případná jednání, jež mohou přerůst v protiprávní činnost. AKT působí tam, kde nejsou policejní opatření zcela pochopitelná pro veřejnost, které je třeba objasnit zákonnou roli policie. Zasahují v případech, kdy lze očekávat emocionální vybuzení a odpor skupin, kdy případný zákrkok policie by mohl vést k nepochopení činnosti policie u veřejnosti nebo tam, kde lze negativní skupinové dynamické procesy prolomit pouze nasazením „moderátorů“. Znamená to, že členové AKT musí být dobře informováni, přibližně na stejné úrovni jako velitel opatření. Od těchto změn si slibujeme, že práce policie bude transparentnější a zároveň prevence daleko účinnější.

Dagmar LINHARTOVÁ
Foto Václav ŠEBEK

NOVÁ KNIHA „TERORISMUS V ČR“

(Recenze knihy: MAREŠ, M.:
Terorismus v ČR.

Brno : Centrum strategických
studií, 2005, 476 stran,
ISBN 80-903333-8-9)

Dostala se mi do rukou objemná kniha Miroslava MAREŠE „Terorismus v ČR“, která v jedenácti poměrně obsáhlých kapitolách pojednává v doposud nevídané šíři o problematice terorismu, který je, bohužel, jednou z největších bezpečnostních hrozeb současnosti.

Kniha byla v roce 2005 vydána Centrem strategických studií v Brně jako hlavní výstup z grantového projektu GA ČR číslo 407/03/D 105 „Politické násilí a terorismus v České republice“, který autor úspěšně obhájil.

Autorem knihy je Doc. JUDr. PhDr. Miroslav MAREŠ, Ph.D., který působí na katedře politologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde garantuje studijní obor bezpečnostní a strategická studia. Přesto, že autor je na svoji vysokou akademickou a vědeckou kvalifikaci velmi mladý (nar. 1974), zpracoval a publikoval již řadu poměrně kvalitních prací a odborných textů k problematice extremismu, terorismu a z oblasti teorie politických stran, kde se zejména zaměřuje na politické systémy EU a České republiky.

Kniha TERORISMUS V ČR je rozčleněna do jedenácti poměrně vyvážených kapitol, z nichž první kapitola, nazvaná „Úvod do výzkumu terorismu v ČR po roce 1989“, podává stručně základní nástin problematiky terorismu, jeho cíle, pojetí a strukturu knihy a návaznost na dosavadní výzkum. Ve druhé kapitole, nazvané „Teoretické pojetí terorismu“, je autorem podána jednak základní charakteristika výzkumu terorismu, teoretické vymezení pojmu terorismu, jeho typologie a dále strategie, taktika a zbraně terorismu, jakož i příčiny terorismu, podmínky jeho působení a též jeho důsledky. Třetí kapitola „Ultralevicový terorismus v ČR“ je věnována jednak obecnému vymezení ultralevicového terorismu, rozebírá anarchický terorismus, komunistický terorismus a provádí zhodnocení problematiky ultralevicového terorismu v České republice. Čtvrtá kapitola, nazvaná autorem „Ultrapracovní terorismus v ČR“, se zabývá obecnou charakteristikou ultrapravicového terorismu a detailně rozebírá nacionalistický terorismus, neonacionalistický terorismus a hodnotí ultrapravicový terorismus v České republice. Pátou kapitolu, kterou nazval „Etnický a teritoriální terorismus v ČR“, autor věnuje problematice etnického a teritoriálního terorismu, rozebírá tzv. „Slovenský terorismus“, „Moravský terorismus“ a „Romský terorismus“, zabývá se etnickým a teritoriálním terorismem s primárními zájmy v zahraničí a provádí zhodnocení problematiky etnického a teritoriálního terorismu v České republice. V šesté kapitole, nazvané „Náboženský terorismus v ČR“, autor podává obecnou charakteristiku náboženského terorismu a rozebírá „Islámský terorismus“, „Terorismus dalších velkých světových náboženství“, „Satanistický terorismus“, nastiňuje terorismus nových náboženských směrů, kultů a sekt a hodnotí problematiku náboženského terorismu v České republice. Sedmá kapitola, nesoucí název „Ekologický terorismus v ČR“, pojednává o ekologickém terorismu obecně, rozebírá „Eko-anarchistický terorismus“ a terorismus dalších, tzv. „environmentalistických“ směrů a celkově hodnotí problematiku ekoterorismu v České republice. V osmé kapitole, s názvem „Kriminální terorismus v ČR“, autor podává obecnou charakteristiku kriminálního terorismu, detailizuje kriminální terorismus individuálů a malých skupin, pojmenovává kriminální terorismus skupin organizovaného zločinu a kriminální terorismus skupin organizovaného zločinu zahraničního původu a celkově hodnotí uvedenou problematiku v České republice. Devátá kapitola knihy, nazvaná „Psychopatický terorismus“, je věnována právě této značně latentní problematice, jejíž dopady však v České republice nejsou doposud nikterak vážné. Desátá kapitola, kterou autor nazval „Single-issue a další varianty terorismu v ČR“, pojednává o některých dalších směrech a variantách terorismu v České republice. V kapitole jedenácté, nesoucí název „Protiteroristická politika v ČR“, autor jednak obecně charakterizuje českou protiteroristickou politiku, podává její stručný vývoj, uvádí instituce a aktéry protiteroristické politiky v České republice, dosažené výsledky a též vybrané diskuse o protiteroristické politice, jakož i závěrečné zhodnocení protiteroristické politiky České republiky.

Z knihy je zřejmé, že autor při jejím zpracování úzce spolupracoval nejen s vysokoškolskými pedagogy a politiky na teoretické bázi, ale též s výkonnými policisty, vojáky a s dalšími odborníky řešícími úkoly praktické. Osobně se domnívám, že tuto knihu by měl mít ve své knihovně nejen ten, kdo má za úkol problematiku terorismu a úlohy s tím spojené řešit v rámci svého zaměstnání, ale rovněž každý, kdo se chce o této problematice u nás dozvědět více, než je umožněno běžnému konzumentovi zpravodajských relací. Vroucně doporučuji tuto knihu zejména všem našim policistům, záchranářům a vojákům, ale rovněž všem našim politikům od úrovně samospráv obcí až po vrcholné státní orgány a zastupitelské sbory.

Plukovník Doc. JUDr. Miroslav NĚMEC, Ph.D.
Katedra kriminalistiky
Policejní akademie České republiky Praha

